

Retningslinjer

Aldersklassifisering av bildeprogrammer

Medietilsynet

Post- og besøksadresse:

Nygata 4

1607 Fredrikstad

Telefon: 69 30 12 00

Epost: post@medietilsynet.no

www.medietilsynet.no

Revidert og gyldig fra 14. november 2019

Retningslinjer – Aldersklassifisering av bildeprogrammer

1. Hvilke bildeprogrammer skal ha aldersgrense og hva er skadelig innhold?	4
2. Vurderingsmomenter - aldersklassifisering	6
2.1 Innledning	6
2.2 Filmen eller programmets uttrykk	6
2.3 Filmen eller programmets innhold	8
3. Aldersgrenser	12
3.1 Tillatt for alle	13
3.2 6-årgrensen	14
3.3 9-årgrensen	15
3.4 12-årgrensen	16
3.5 15-årgrensen	18
3.6 18-årgrensen	19
Vedlegg 1	20
Vedlegg 1	24

1 Hvilke bildeprogrammer skal ha aldersgrense og hva er skadelig innhold?

Det fremgår av bildeprogramloven¹ at alle filmer og programmer² som gjøres tilgjengelig for allmennheten skal ha en aldersgrense³. Dette utgangspunktet begrenses noe ved at loven kun gjelder for plattformer og visningssted er loven regulerer. Det er også gitt unntak for enkelte programkategorier som ikke trenger aldersgrense⁴.

Når filmer og programmer skal klassifiseres etter bildeprogramloven, skal du ta utgangspunkt i om innholdet kan være *skadelig* eller *alvorlig skadelig* for barn og unges velbefinnende. Ved vurdering av hva som er skadelig innhold, må du først og fremst se på den antatte virkningen innholdet

kan ha, og de reaksjonene skildringer kan påføre barn i ulike aldersgrupper. Basert på en vurdering av de momentene det blir redegjort for i retningslinjene, skal bildeprogrammet aldersklassifiseres, dvs. gis en av de gjeldende aldersgrensene.

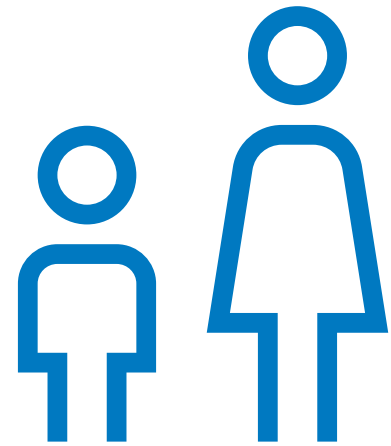
Det er viktig å være oppmerksom på at du ikke skal ta hensyn til om programmet egner seg for barn. Det er bare antatt skadeeffekt som skal vektlegges når du setter en aldersgrense.

¹ Lov 6. februar 2015 nr. 7 om beskyttelse av mindreårige mot skadelige bildeprogram mv.

² I loven brukes samlebegrepet «bildeprogrammer».

³ Aldersgrensene er: Alle, 6 år, 9 år, 12 år, 15 år og 18 år.

⁴ Se vedlegg 1 for nærmere informasjon om unntakene.

Skadelig innhold er innhold som kan skape angst, vekke uro eller virke skremmende for enkelte aldersgrupper. Det samme gjelder tematikk som kan virke forstyrrende eller opprivende på barn i gitte aldersgrupper, og innhold som kan gi ubehag, forvirre eller støte barns egne normer. Eksempler på det siste kan være seksualisert innhold som ikke presenteres på barn og unges premisser.

Alvorlig skadelig innhold er innhold bestående av svært grove voldsskildringer og/eller svært omfattende, eksplisitte og nærgående seksuelle skildringer. Innhold som kan tenkes å i særlig negativ grad skremme eller påvirke

barn og unges tanker, ideer og holdninger over tid, anses også å være til alvorlig skade. Eksempler på dette kan være kombinasjoner av sex og vold, eller forherligelse av selvmord, selvtekt (eksempelvis brutale «hevnlfilmer») og grov dyremishandling. Alvorlig skadelig innhold skal alltid ha 18-årsgrense. Denne typen innhold⁵ er det også forbudt å vise på tv⁶.

Ved vurdering av skadelig innhold skal du ta utgangspunkt i tålegrensen og normene til barn og unge innenfor ulike aldersgrupper. Du må også ta hensyn til konteksten⁷, og barn og unges rett på informasjon og tilgang på medieinnhold⁸.

⁵ Se tabell i vedlegg 2 som gir enkelte typeeksempler på skillet mellom skadelig innhold med 18-årsgrense som kan vises på tv, og alvorlig skadelig innhold som ikke kan vises på tv.

⁶ Med «tv» menes her tradisjonell, lineær fjernsynssending som er definert i kringkastingsloven § 1-1 bokstav c.

⁷ Kontekst: hvordan innholdet er fremstilt, og barn og unges modenhet og kompetanse.

⁸ FNs barnekonvensjon stiller enkelte krav til barns rett til informasjon og tilgang på medieinnhold. Denne retten må enkelte ganger veies opp mot kravet på beskyttelse.

2 Vurderingsmomenter - aldersklassifisering

2.1 Innledning

Når filmer og programmer skal vurderes og gis en aldersgrense, må flere momenter overveies. Grunnlaget for vurderingene vil være hvordan innholdet og temaene er skildret, og hvordan dette igjen vil kunne oppfattes av barn og unge i ulike aldersgrupper.

Videre finner du en oversikt over spørsmål man bør stille seg selv underveis i vurderingene. Refleksjonene du gjør deg vil være til hjelp når du skal plassere filmer og programmer i riktig alderskategori etter tabellene i kapittel 3 om Aldersgrenser.

2.2 Filmen eller programmets uttrykk

Barn og unges referanseverden, erfaringer med medier og kjennskap til ulike sjangre og programtyper er viktig for deres seeropplevelse. Dersom barn for eksempel er i stand til å gjenkjenne filmen eller programmets oppbygging og mønster, eller erfarer at det er stor avstand mellom programmets univers og deres eget liv, er det sannsynlig at innholdet som skildres vil virke mindre skremmende. Filmen eller programmets uttrykk har altså betydning for aldersgrensen som skal settes. *Tenk derfor igjennom følgende:*

Kontekst

Er rammen for filmen eller programmet gjenkjennelig for aldersgruppen? Er for eksempel film- eller programsjangeren kjent for barn? Hvor realistisk er programmet; er det animert, innenfor et tydelig fiksjonsunivers, virkelighetsnært eller autentisk (faktabasert eller dokumentarisk)? Foregår filmen eller programmet innenfor et kjent eller ukjent miljø? Ender fortellingen godt eller dårlig?

Stemming

Hvordan er atmosfæren i programmet eller filmen? Er stemningen lett og hyggelig, mørk eller dyster? Hvordan er intensiteten? Inneholder bildeprogrammet dramatiske lyd- og/eller bildeeffekter? Forekommer dette i så fall enkeltvis, ofte eller er det gjennomgående? Er det scener, musikk eller temaer som kan vekke uro, skremme, forstyrre eller virke angstskapende? Eller er det «det gode gys»?

«Det gode gys» er grøss som kan oppleves som litt skummelt der og da, men på en god måte som er tilpasset barnets modenhet og tålegrense – med andre ord: «skrekkblandet fryd».

Karakter

Hvordan er karakterene⁹ i programmet eller filmen framstilt? Er de gjenkjennelige? Framstår de som trygge eller utrygge? Er de redde og usikre, eller tøffe og selvsikre? Hvordan løses problemer og hvordan går det med karakterene? Er det karakterer med sentrale roller i programmet eller filmen som barn og unge lett kan identifisere seg med?

Ironi, satire og «svart humor» er en kontekst som kan være vanskelig å oppfatte for barn. Dette gjør at de lett vil forstå et budskap bokstavelig. Ta hensyn til dette når du vurderer innholdet.

⁹ Karakterer er i denne sammenheng ikke utelukkende i menneskelig form, men kan uttrykkes f.eks. ved ulike gjenstander, dyr, stemme etc.

2.3

Filmen eller programmets innhold

Filmen eller programmets innhold, tematikk eller enkelthandlinger (som for eksempel antall slag eller grove ord) kan ikke vurderes isolert fra uttrykket. Skildringer av vold eller sex er derfor heller ikke selvstendige kriterier ved aldersvurdering av filmer og programmer. Slike innslag må alltid vurderes sammen med andre kriterier, som for eksempel hvordan disse framstår i handlingen, hvor brutale, detaljerte eller nærgående beskrivelsene er, eller hvor stor del av filmen/programmet som inneholder denne type skildringer. *Tenk derfor igjennom følgende:*

Vold

Hvordan er volden framstilt? Er den humoristisk (slapstick) eller ironisk (parodi), eventyraktig eller realistisk? Hvor grov, kynisk eller brutal er volden? Og hvordan er den presentert; hvor detaljert, nærgående og hvor mye? I hvilken sammenheng framstår volden; er den sjangertypisk (f.eks. «action»

eller «fantasy»)? Hvem utøver volden, og er voldsskildringene forherligende eller kritisk framstilt?

Seksualitet

Hvordan er seksualiteten framstilt? Antydes den bare, er den lite detaljert framstilt, eller er den omfattende og eksplisitt skildret? Framstår skildringene som samtykkende eller ufrivillige? Kritiske eller grenseoverskridende for barn og unge i ulike alderskategorier? Virker de seksuelle skildringene lite påtrengende eller på barn/ ungdoms premisser? Eller vil barn og unge oppleve scenene som påtrengende, ubehagelig, forstyrrende eller støtende?

Nakenhet og intime scener i en «ikke-seksuell» sammenheng anses ikke som skadelig for barn og unge etter gjeldende regelverk.

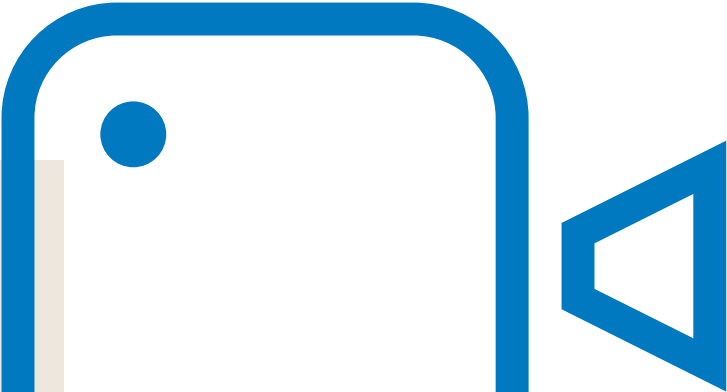

Annen tematikk

Inneholder, eller tar programmet opp, temaer (se liste i faktaboks under) som er presentert på en slik måte at det kan virke forstyrrende eller opprivende på barn og unge i ulike aldersgrupper? Kan tematikken tenkes å være forstyrrende i seg selv uavhengig av presentasjonsformen? Eller tas tematikken opp på en varsom og indirekte måte, og/eller på en måte som er tilrettelagt for barn? Hvor omfattende og detaljerte er beskrivelsene, og hvor realistisk er temaene gjengitt; er det fakta eller fiksjon?

Mange programmer tar opp temaer som i utgangspunktet kan synes vanskelig for barn og unge å håndtere. Dette betyr likevel ikke at programmer med vanskelige eller vonde temaer alltid skal ha en høy aldersgrense. Ved fastsetting av aldersgrenser på bakgrunn av tema, må det tas særlig hensyn

til programmets uttrykk; som stemning, sjanger (eks. fakta eller fisjon), hvordan det er tilrettelagt for barn og unge i ulike aldersgrupper og varighet/detaljeringsnivå. Er f.eks. tematikken gjennomgående for programmet, eller er det kun et lite nærgående og kortvarig innslag som berører tematikken?

Vær særlig oppmerksom på følgende **temaer** når du skal aldersklassifisere et bildeprogram¹⁰:

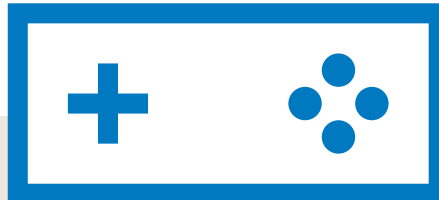
Krig, ulykker, katastrofer, terror, folkemord, dyremishandling, psykisk lidelse, selvmord, incest, omsorgssvikt, krangler, skilsmisser, mobbing, rasisme og rusmisbruk.

Pinlige scener, banning og enkeltstående grove ord anses normalt ikke som skadelig for barn og unge etter gjeldende regelverk. Programmer og filmer med *gjennomgående grov humor* som for eksempel nedsettende, sarkastisk eller seksualisert språkbruk og/eller innslag med groteske humorelementer, kan derimot virke forstyrrende, støtende og/eller skremmende på barn under 12 år.

«Program i programmet»:

Et program kan noen ganger inneholde innslag eller scener fra andre programmer, filmer eller spill som allerede er gitt en aldersgrense. Dette gjelder programmer med f.eks. spill- og filmomtaler (som *God kveld, Norge*). Denne typen programmer skal ikke nødvendigvis ha den samme aldersgrensen som spillet/filmen som omtales. Det må alltid gjøres en helhetsvurdering av programmet, og innslagene som vises må vurderes opp mot andre vurderingsmomenter i retningslinjene.

¹⁰ Listen med temaer er veiledende, og gir ikke en fullstendig oversikt over innhold som kan være til skade for barn og unges velbefinnende

«Let's play»-sjangeren:

Gamingvideoer o.l. viser utdrag fra dataspill som kan ha fått en anbefalt aldersgrense av PEGI. I gamingvideoer vises ofte et bilde av gameren i en split-screen variant mens vedkommende spiller og kommenterer innholdet i videoen.

Aldersgrensen på dataspillet er ikke avgjørende for aldersgrensen på en slik video. Grunnen til dette er at et spill har et annet uttrykk, og innlevelsen til seeren er en annen enn når man selv spiller. Det å se andre spille, kan skape en distanse til innholdet som vil kunne få betydning for

aldersgrensen på programmet/videoen. Dette betyr at selv om f.eks. Fortnite er et spill med PEGI-aldersgrense 12 år, så er det ikke sikkert at en video med en som spiller Fortnite skal ha 12-årsgrense.

Bruk vurderingsmomentene i retningslinjene for aldersklassifisering når du setter aldersgrense på en video med gaming, og ikke PEGI-aldersgrensen. Det må alltid gjøres en helhetsvurdering av programmet, og aldersgrensen skal reflektere innholdet i akkurat denne videoen.

3 Aldersgrenser

Under gis det en oversikt over hva som normalt godtas av innhold og uttrykk innenfor de enkelte alderskategoriene. Innholdet i tabellene er kumulative, dvs. at de bygger på hverandre. Det som tillates av innhold i lavere alderskategorier er altså også tillatt i høyere alderskategorier selv om dette ikke kommer klart fram av tabellene.

NB! Oversikten er ment å gi deg en best mulig forståelse av hva som kan aksepteres innenfor de ulike alderskategoriene. Oversikten er ikke uttømmende, så vær oppmerksom på at det vil være innhold og/eller uttrykksformer du kanskje ikke finner nøyaktig gjengitt i tekst eller tabeller. Bruk da tabellene som veiledning.

Under hver alderskategori er det gitt eksempler fra filmer og programmer/serier. Der eksemplene er TV-serier, er disse gitt på bakgrunn av Medietilsynets hovedinntrykk av serien¹¹. Tilsynet har altså ikke vurdert alle episoder som er sendt i de angitte serier. Filmene som gis som eksempler er derimot vurdert av Medietilsynet.

¹¹ Eksempelvis kan en serie som er brukt som eksempel under aldersgrense 12 år også inneholde enkelte episoder med høyere eller lavere aldersgrense.

3.1

Tillatt for alle

Filmer og programmer som gis aldersgrense tillatt for alle skal ha en neddempet lyd- og effektbruk og ikke inneholde noen urovekkende eller dramatiske skildringer. Enkelte litt skumle elementer kan tillates hvis de er svært kortvarige og foregår innenfor en trygg ramme som er tilrettelagt for barn under 6 år (dvs. «det gode gys» - se tekstboks under punkt 2.2). Dette gjelder for eksempel filmen *Bamse og tyvenes by* (2014) og animasjonsserien om *Det lille spøkelse Laban*. Det samme gjelder innslag med noe voldsomme eller dramatiske effekter dersom disse er kortvarige og foregår innenfor en tydelig humoristisk ramme, som i tidlige stumfilmer og i tegnefilmene om *Tom og Jerry*. Nyere eksempler er animasjonsfilmene *Elias og Storegaps hemmelighet* (2017) med kortvarige mørke scener og *Ferdinand* (2017) med enkelte dramatiske partier som er kortvarige og i en humoristisk ramme.

Mange fakta-, reality- og dokumentarprogrammer vil kunne tillates for alle aldersgrupper hvis innholdet er uttrykt på en varsom måte. Dette gjelder for eksempel dokumentarserien *Datoen* (NRK), talkshow som *Skavlan* og *Lindmo* (NRK) og realityserier som *Gift ved første blick*, *Mesternes mester*, *Farmen* og *71 grader nord*.

Eksempler på andre filmer og programmer innen kategorien «tillatt for alle» er blant annet filmene og programmene om *Karsten og Petra*, *Postmann Pat* og *Brannmann Sam*, og familieprogrammer som *Beat for beat*, *Idol*, og *Skal vi danse?* Mange komedier, «sitcoms», filmer og ulike programserier ment for ungdom og/eller voksne vil normalt også kunne gis aldersgrensen «tillatt for alle». Dette gjelder for eksempel de fleste episoder i serier som *Modern Family*, *The Big Bang Theory* og *Side om side*.

«Tillatt for alle»: Innhold og uttrykk			
Stemning/uttrykk	Vold	Seksualitet	Annen tematikk
<ul style="list-style-type: none"> • Lett/hyggeilig • Rolig uttrykk • Kortvarige "bø-effekter", eller litt spennende elementer i en trygg ramme 	Kortvarige innslag i et tydelig humoristisk «tegnefilmunivers»	Antydende eller lite påtrengende	<ul style="list-style-type: none"> • Neddempet • Lite detaljert • Tilrettelagt for barn

3.2

6-årsgrensen

Filmer og programmer som gis aldersgrense 6 år kan inneholde enkeltscener eller

innslag som er noe mørke eller truende. Det samme gjelder dersom det forekommer scener med dramatisk lyd og/eller kraftig effektbruk. Korte nifse elementer tillates innenfor rammen av «det gode gys» (se tekstboks under punkt 2.2), og voldsinnslag godtas dersom disse er tydelige humoristiske og overdrevne («slapstick»), som for eksempel i *Alene Hjemme*-filmene.

Temaer som i utgangspunktet kan synes vanskelige og vonde kan tillates med en 6-årsgrense dersom de har et neddempet uttrykk og/eller er tilrettelagt for barn i denne aldersgruppen.

Dette gjelder f.eks. en animasjonsfilm som *Løvetannbarn* (2017 – 6 år) som handler om en liten gutt som mister moren sin og havner på barnehjem.

Eksempler på filmer og programmer innen 6-årskategorien er animasjonsfilmer og -serier med noe kraftige effekter som i f.eks. *Lego*-filmene. Også mere realistiske filmer og programmer med korte dramatiske eller truende innslag kan gis 6-årsgrense. Eksempler på dette er konkuransesprogrammet *Labyrint (NRK Super)*, *America's Funniest Home Videos* og såpeserier som *Home and Away*.

6-årsgrensen: Innhold og uttrykk			
Stemning/uttrykk	Vold	Seksualitet	Annen tematikk
<ul style="list-style-type: none"> • Enkelte mørke, dramatiske eller noe truende scener • Enkeltscener med kraftige lyd og/eller bildeeffekter • Kortvarige nifse elementer (skikkelser eller situasjoner) 	«Slapstick»	Antydende eller lite påtrengende	<ul style="list-style-type: none"> • Neddempet • Lite detaljert • Tilrettelagt for barn

3.3

9-årsgrensen

Filmer og programmer som gis aldersgrense 9 år kan inneholde kortvarige og lite nærgående voldsinnslag eller krigsbilder som i filmene *Pitch Perfect 3* (2017 – voldsinnslag i humoristisk ramme) og *Darkest Hour* (2017 – enkelte krigsbilder), lengre partier med intens eller voldsom stemning som i den animerte tv-serien om *The Amazing Spiderman*, eller ha enkeltscener med mørk og utrygg stemning kombinert med skildringer av noe skremmende skikkelser og/eller faretruende situasjoner som eventyrserien *M.I. High*; de tre første *Harry Potter*-filmene (*De vises stein*, *Mysteriekammeret* og *Fangen fra Azkaban*), *Jumanji: Welcome to the jungle* (2016) og «grøsser»-filmen *Goosebumps* (*Gåsehud*, 2015).

Virkelige hendelser eller skildringer av ulykker, operasjoner eller lite dramatiske dødsfall kan virke urovekkende på barn under 9 år. Det samme gjelder skildringer av utrygge familierelasjoner, mobbesituasjoner og mennesker og dyr som lider. Programmer med slik tematikk skal normalt gis en 9-årsgrense eller høyere. Eksempler på dette er for eksempel dokudrama-serier som *Bondi Rescue* og *Oslo Brenner* der det forekommer dramatiske og autentiske innslag av ulykker, brann o.l.

For Fortnite-videoer som viser kamphandlinger vil gjerne 9 år være rett aldersgrense.

9-årsgrensen: Innhold og uttrykk			
Stemning/uttrykk	Vold	Seksualitet	Annen tematikk
Partier med mørk, intens eller utrygg stemning, særlig i kombinasjon med skremmende skikkelser eller faretruende situasjoner	Kortvarige og lite nærgående voldsinnslag Actionpreget vold i animasjonsfilmer og -serier	Antydende eller lite påtrengende	<ul style="list-style-type: none"> • Noe utrygge og/eller noe ustabile/truende familierelasjoner og/eller voksne • Noe dramatiske bilder av ulykker, dødsfall og/eller operasjonsscener • Lite nærgående bilder/korte tematiske innslag (se liste over tema under pkt 2.3) • Barn som lider og har det vanskelig (inkludert mobbing) • Dyr som lider

3.4

12-årsgrensen

Filmer og programmer som gis aldersgrense 12 år kan inneholde noe opprivende tematikk knyttet til «voksensfæren», som for eksempel skildringer eller innslag av samlivskonflikter, seksuelle handlinger eller sterke følelsesutbrudd. Eksempel på slik tematikk kan forekomme i fakta- eller realityorienterte programmer som enkelte episoder av *Trekant* eller *Paradis Hotel*.

Annen tematikk som kan være vanskelig å håndtere for barn (se eksempler nevnt i faktaboks i kapittel 2.3) bør gis en 12-årsgrense eller høyere dersom temaet i seg selv, uavhengig av presentasjonsformen, kan virke opprivende på barn eller unge. Dette gjelder for eksempel et tema som kidnapping/barnebortføring i en dokumentarserie som *De bortførte barna*. Det samme gjelder dersom det forekommer

enkeltinnslagene i programmet som kan virke skremmende eller forstyrrende. Eksempel på dette er dokumentarserien *Stemmene i hodet* (NRK) som handler om psykisk lidelse og en film som *Røverdatter* (2018) som inneholder autentiske nærgående skildringer av rusbruk og en ustabil voksenperson.

Voldshandlinger eller kortere innslag med «skrekkelementer» i en urealistisk sammenheng vil normalt aksepteres i filmer og programmer for unge fra 12 år. Dette gjelder særlig der innholdet er basert på velkjente historier, bøker, tegneserier eller lignende, eller der handlingen på annen måte er lagt til et tydelig fantasiunivers eller innenfor en komisk ramme. Eksempler på dette er filmer som *Hobbiten – Femhærslaget* (2014), *Star Wars: The Last Jedi* (2017), de fem siste filmene i *Harry Potter-universet* (*Ildbegeret*, *Føniksordenen*, *Halvblodsprinsen*

og *Dødstalismanene 1 og 2*) og *Game Night* (2018). Også mere virkelighetsnære voldsinnslag eller skremmende elementer kan tillates dersom de er kortvarige og lite nærgående skildret som for eksempel i serier om overnaturlige fenomener som i *Åndenes makt* og krimserier som *Law and Order: Special Victims Unit* og *Castle*.

Filmer og programmer skal også klassifiseres 12 år hvis de inneholder lite nærgående seksuelle handlinger (*Call me by your name*, 2017) eller seksuelle skildringer som er på de unges premisser (*Få meg på, for*

faen, 2011). Det samme gjelder dersom programmet har en gjennomgående grov dialog eller humor som kan virke forstyrrende eller støtende på barn under denne alderen. Eksempler på dette er filmer som *Ted 1 og 2* (2012 og 2015) og *Sausage Party* (2016).

For gamingvideoer som inneholder kampscener med grafisk blodsprut, f.eks. gameplay fra Player's Unknown Battlegrounds (PUBG), vil en 12-årsgrense ofte være riktig.

12-årsgrensen: Innhold og uttrykk			
Stemning/uttrykk	Vold	Seksualitet	Annen tematikk
<p>Gjennomgående mørk eller intens stemning</p> <p>Noe frykt (karakterer, scener eller musikk)</p> <p>Kortvarige skrekkeffekter</p>	<p>Parodisk/humoristisk</p> <p>Urealistisk</p> <p>Lite nærgående actionpreget vold i realfilm¹² («live action»)</p>	<p>Lite nærgående skildringer av alminnelig seksualitet</p> <p>Seksuelle skildringer på barn og unges premisser</p>	<p>Samlivskonflikter og/eller sterke følelsesutbrudd</p> <p>Lite nærgående skildringer eller innslag fra krig, katastrofer, terror m.m. (se liste over temaer under pkt 2.3)</p> <p>Gjennomgående grov humor (nedsettende, sarkastisk eller seksualisert)</p>

¹² Realfilm er all film som ikke er animasjonsfilm.

3.5

15-årsgrensen

Filmer og programmer som gis aldersgrense 15 år kan inneholde realistiske, autentiske eller nærgående skildringer eller innslag fra blant annet krig, katastrofer og terrorhandlinger. Eksempler på dette er dokumentarfilmen *Cries from Syria* (2017) som inneholder autentiske og nærgående skildringer av krigshandlinger, tortur og ofre og filmen *Utøya 22. juli* som er virkelighetsnær og har en angstskapende panikkstemning

Skildringer av grov omsorgssvikt og overgrep vil også kvalifisere til en 15-årsgrense.

Det samme gjelder filmer og programmer med nærgående seksuelle skildringer (som i *Pornopung* fra 2013), i tillegg til skildringer av mishandlinger og drap.

Filmer og serier med store mengder actionvold eller nærgående, kyniske og/eller detaljerte voldsinnslag skal gis

15-årsgrense. Dette gjelder for eksempel enkelte episoder av *Game of Thrones*, krimserier som *Homeland* og *Broen* og en film som *American Assassin* (2017). Andre eksempler er filmer og serier med angstskapende stemning og skrekkeffekter som episoder av *The Walking Dead* og *Annabelle*-filmene.

Annet innhold som normalt plasseres innen 15-årskategorien er filmer og programmer som er gjennomgående seksualisert i uttrykket og/eller inneholder handlinger som vil kunne framstå som støtende eller grenseoverskridende på barn og unge under denne grensen. Dette gjelder blant annet *Fifty Shades of Grey*-filmene og *Kjøp meg* (episode i sesong 1 av dokumentarserien *Innafor*). Dessuten gjelder dette en film som *Spring Breakers* (2012) som er gjennomgående seksualisert i uttrykket og skildrer bruk av rus og vold på en forherligende måte.

15-årsgrensen: Innhold og uttrykk			
Stemning/uttrykk	Vold	Seksualitet	Annen tematikk
<p>Angstskapende stemning</p> <p>Gjennomgående dyster stemning særlig i kombinasjon med voldelige, seksuelle eller forstyrrende tematiske elementer (se liste under pkt. 2.3)</p> <p>Skrekkeffekter</p>	<p>Store mengder actionvold</p> <p>Detaljert/nærgående/blodig</p> <p>Realistisk</p> <p>Mishandling/tortur</p>	<p>Nærgående og/eller intense seksuelle skildringer</p> <p>Omfattende, men ikke eksplisitte seksuelle skildringer («mykporno»)</p>	<p>Nærgående og/eller realistiske skildringer av:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Krig • Katastrofer • Terror • Omsorgssvikt • Overgrep/incest • Selvmord

3.6

18-årsgrensen

Filmer og programmer skal i noen tilfeller gis aldersgrense 18 år. Hovedsakelig vil dette gjelde filmer med et særlig voldsomt innhold og/eller uttrykk, og som inneholder store mengder grove, kyniske og/eller detaljerte voldshandlinger- gjerne i kombinasjon med et angstskapende uttrykk. Enkelt-stående skildringer av mer særegne former for sex, ikke-samtykkende seksuelle skildringer eller en kombinasjon av vold og sex vil normalt også kvalifisere til en 18-årsgrense. Det samme gjelder filmer som inneholder omfattende, eksplisitte og nærgående seksuelle skildringer (såkalt «hardporno», se vedlegg 2).

Eksempler på filmer med en 18-årsgrense er skrekkfilmen *The Belko Experiment* (2017) og gangsterfilmen *The Villainess*

(2017) som begge inneholder store mengder svært grove, kyniske og blodige volds- og/eller drapshandlinger. Andre eksempler er thrilleren *The Neon Demon* (2016) som har en gjennomgående angstskapende stemning og skildrer en ekstrem seksuell handling, og *Raw* (2017) som har en svært forstyrrende tematikk og inneholder flere detaljerte skildringer knyttet til kannibalisme.

Se nærmere om 18-årsgrensen og alvorlig skadelig innhold i vedlegg 2.

18-årsgrensen: Innhold og uttrykk			
Stemning/uttrykk	Vold	Seksualitet	Annen tematikk
Særlig angstskapende stemning kombinert med detaljerte/ nærgående og grove volds- og/eller seksuelle skildringer	Store mengder grove, kyniske og/ eller detaljerte voldshandlinger Seksualisert vold	Skildringer av ikke-samtykkende sex Kombinasjon sex og vold «Hardpornofilmer»(omfattende, eksplisitte og nærgående seksuelle skildringer)	Forherligelse av selvmord, selvtekt, grov dyremishandling

Vedlegg 1

1 Hvilke plattformer og visningssteder gjelder bildeprogramloven for?

Bildeprogramloven gjelder for tilgjengeliggjøring av bildeprogram til allmennheten gjennom

- TV (i loven kalt «fjernsyn», dvs. kringkastingssending som er ment eller egnet til å ses direkte og samtidig av allmennheten)
- Video On Demand-tjenester (strømmetjenester), nett-avisers tv-tjenester o.l. (i loven kalt «audiovisuelle bestillingstjenester»)
- Kinovisning, tv-skjermer i forretninger o.l., filmklubber, barnehage, skole, SFO etc. (i loven kalt «fremvisning ved allmenn sammenkomst»)
- Salg, utleie, gratis utdeling av DVD/Blu-ray (i loven kalt «tilgjengeliggjøring av videogram»)

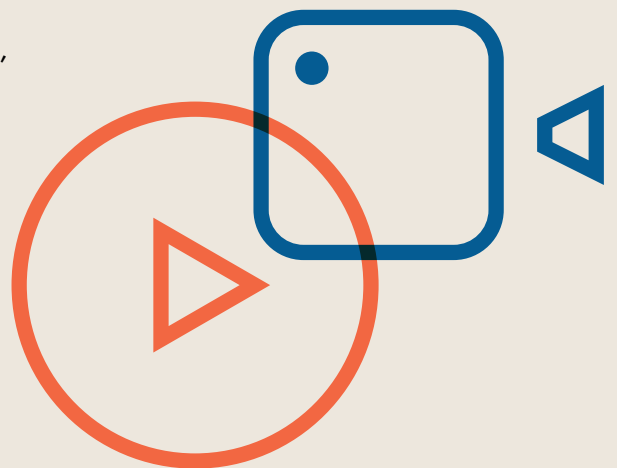
Loven gjelder bare for denne typen tjenester og visningssteder dersom de holder til i Norge. Norske YouTube-kanaler som oppfyller vilkårene i definisjonen av bestillingstjeneste i kringkastingloven, er å anse som en norsk audiovisuell bestillingstjeneste og dermed underlagt bestemmelsene i bildeprogramloven. Tjenester etablert i utlandet, som eksempelvis Netflix, HBO o.l. omfattes dermed per i dag ikke av loven.

2 Hvem plikter å aldersklassifisere innholdet?

Kinofilm¹³ skal aldersklassifiseres av Medietilsynet. Medietilsynets aldersgrenser er bindende i 10 år, og skal følge filmen på alle senere visnings- og distribusjonsplattformer.

Dersom du skal vise, selge, leie ut eller gi bort en film som Medietilsynet har satt aldersgrense på etter 1. juli 2015, skal du med andre ord bruke denne aldersgrensen og du trenger ikke å sette en egen aldersgrense.

Bildeprogrammer som Medietilsynet ikke har vurdert, skal aldersklassifiseres av bildeprogramdistributøren¹⁴.

¹³ Bildeprogram som primært er produsert for fremvisning på kino eller annet visningssted.

¹⁴ Bildeprogramdistributør: den som har, eller har ervervet, rettighetene til tilgjengeliggjøring av bildeprogrammet på det norske markedet.

3 Hvilke programmer plikter du å aldersklassifisere?

I utgangspunktet skal alle bildeprogrammer som tilgjengeliggjøres på en plattform eller visningsmåte som er nevnt i vedleggets pkt. 1, klassifiseres.

Følgende programtyper er imidlertid unntatt fra klassifiseringsplikten, og trenger ikke å få en aldersgrense:

Nyhets- og aktualitetsstoff

Eks. nyhetssendinger og andre programmer som har sitt tematiske utgangspunkt i aktuelle nyheter av politisk eller samfunnsmessig betydning, som f.eks. kommentarer til nyheter eller politiske holdninger til nyheter, aktuelle begivenheter mv. Programmene kan være tilpasset et magasinformat eller være rene debattprogrammer, og intensjonen med programmet skal primært være å informere seerne.

Undervisnings- og forskningsstoff

Programmer der intensjonen er å formidle kunnskap og forskning. Eks. presentasjoner og foredrag om vitenskapelige temaer, teknologi og eksperimenter. Programmer tilrettelagt for utdanning- eller opplærings situasjoner, og som kan brukes som et pedagogisk verktøy og f.eks. følges av elevaktiviteter, undervisningsopplegg, oppgaver etc.

Informasjonsstoff om ideell, politisk, eller religiøs virksomhet

Eks. programmer om, eller med informasjon om, ideelle organisasjoner eller virksomhet. Overføringer fra politiske møter og debatter, programmer med informasjon om politisk virksomhet. Overføringer av religiøse seremonier hvor allmennheten har tilgang (eksempelvis gudstjenester mv.), rene informasjonsprogrammer om ulike religioner.

Musikkstoff

Eks. programmer som i hovedsak inneholder musikk, eks. overføring eller opptak fra kulturarrangement som opera, musikaler og konserter, musikkvideo o.l.

Idrettsstoff

Eks. programmer som i hovedsak inneholder sport og idrett, eks. overføringer eller opptak av idrettsarrangementer, magasinprogrammer om sport, sammendrag og høydepunkter fra idrettsbegivenheter o.l.

Hobby-, instruksjons- og fritidsstoff

Eks. Programmer som i hovedsak inneholder instruksjoner, og der intensjonen er å gi seeren opplæring i en eller flere hobbyer eller fritidsaktiviteter. Eksempelvis programmer med ulike aktiviteter som hobbyarbeid, lek, spill, mote/

sminke, matlaging, innredning, oppussing osv. inkludert rene instruksjonsprogrammer/videoer med og om bruk av ulike produkter.

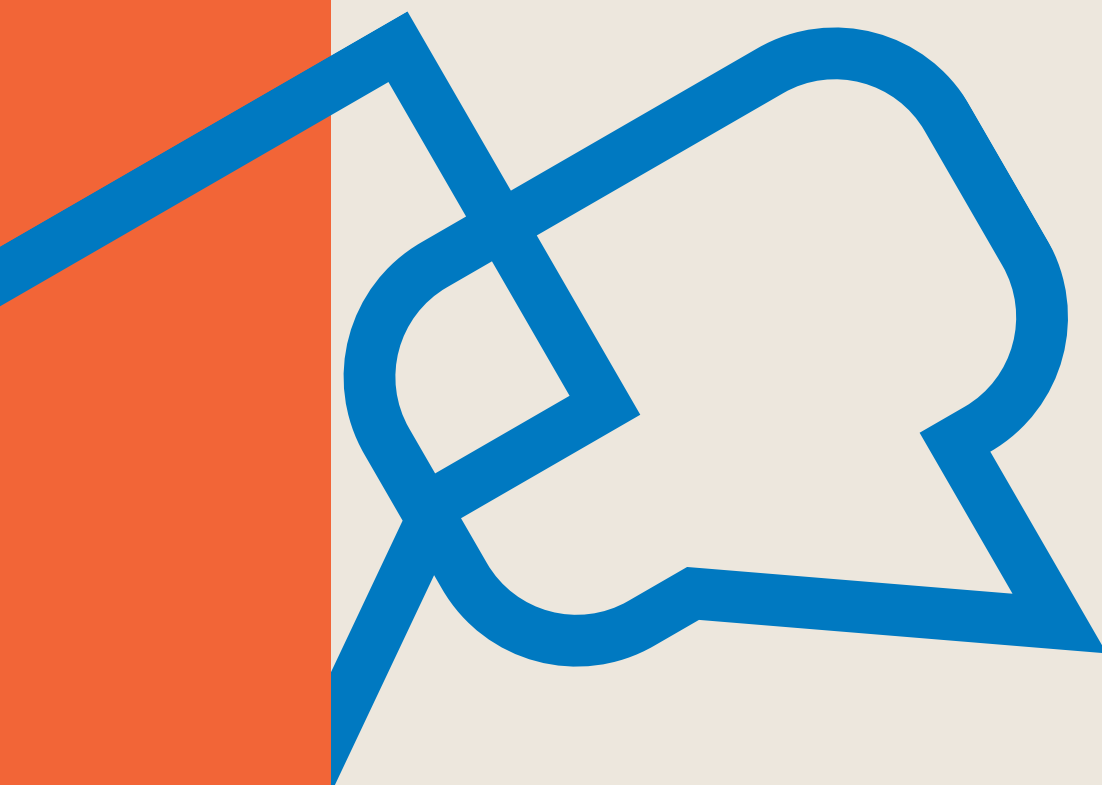
Direktesendinger

Inkl. direkteoverføring av et arrangement på en kino eller annet visningssted.

Det kan bli gjort endringer som gjør at flere programtyper unntas fra klassifiseringsplikten.

Vedlegg 2

1 Skjematisk oversikt over grensen mellom skadelig og alvorlig skadelig innhold (inkl. særregler for fjernsyn)

	Innhold	Fjernsyn
Skadelig innhold¹⁵	<ol style="list-style-type: none"> 1. Skildringer av seksuell aktivitet mellom samtykkende voksne med det formål å virke opphissende, uten nærbilder av penetrering, sædavgang mv. (såkalt "mykporno"). 2. Store mengder vold (detaljert, blodig, realistisk). Mishandling og tortur. 3. Annen tematikk som nærgående/realistiske skildringer av krig, katastrofer, terror, grov omsorgssvikt, overgrep, selvmord. 	<p>EGNE SENDETIDSREGLER PÅ TV</p> <p><i>(vannskille)</i></p>
Alvorlig skadelig innhold¹⁶ I (18-årsgrense)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Nærgående skildringer av seksuell aktivitet mellom samtykkende voksne med fokus på nærbilder av kjønnsorganer i bevegelse, nærbilder av penetrering, oralsex, sædavgang o.l. (såkalt "hardporno"), og andre sterke scener som blant annet kan inneholde fetisjer. 2. Svært grove voldsskildringer som grenser opp mot forbudet i strl. § 236. 3. Annen tematikk som kombinasjoner av sex og vold, forherligelse av selvmord, selvtekt og grov dyremishandling. 	<p>FORBUDT Å KRINGKASTE</p> <p><i>(uansett sendetidspunkt)</i></p>
Alvorlig skadelig innhold¹⁷ II (18-årsgrense)	<p>Innhold som isolert sett er i strid med straffeloven §§ 317 og 311 men som er tillatt grunnet kunstnerisk, vitenskapelig, informativt eller lignende hensyn¹⁸.</p>	<p>FORBUDT Å KRINGKASTE</p> <p><i>(uansett sendetidspunkt)</i></p>

¹⁵ Beskrivelsene i dette punktet må sammenholdes med tekst og tabell i kapittel 3.5 for fullstendig oversikt.

¹⁶ Dette er innhold som vil være tillatt omsatt på dvd med 18-årsgrense, og som kan være tilgjengelig på en audiovisuell bestillingstjeneste.

¹⁷ Dette er innhold som vil være tillatt omsatt på dvd med 18-årsgrense, og som kan være tilgjengelig på en audiovisuell bestillingstjeneste.

¹⁸ Det må foretas en konkret vurdering i hvert enkelte tilfelle. Et eksempel fra forvaltningspraksis er filmen "Sansenes rike", vedtaksdato 12. juli 2004.

Medietilsynet

Post- og besøksadresse:

Nygata 4

1607 Fredrikstad

Telefon: 69 30 12 00

Epost: post@medietilsynet.no

www.medietilsynet.no

Revidert og gyldig fra 14. november 2019